

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGETES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre 4 .

Egész évre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Krisztus születése.

(Zsv.) „És az Ige testté lön.” Mily rövid e mondat! Csak néhány szó. Tartalma azonban oly mély és fontos, hogy emberi észszel átfoghatatlan. Magában foglalja a Mindenható örök tervét, a teljes üdvrendszert.

Az Ige (a Logosz), a második isteni személy, aki egytelényegű és természetű, örök és mindenható, mint az atya, az idők teljességében leszállt a földre, vagyis emberi testet vett föl az emberiném megváltására. Az Isten nem változott emberré a születés által, hanem az isteni természet mellé fölvetve az emberit s mint Isten — ember — Krisztusnak nevezetetik; sem az ember nem változott utólagosan istenivé megszentelés által, vagy az emberek hite által. Krisztusban a Fiu-Isten megmaradt annak, aki volt: egytelényegű, örök, mindenható Fia az Atyának; a mély bölcsesség, a lelki nagyság, az utólrhetetlen tökéletesség és a természet rendje fölötti hatalom viszont, amiket az emberek az ő emberi természetében szemlélték, az isteni természet visszatükröződései voltak. Mindez az emberi elme előtt érthetetlen, átfoghatatlan. De az emberi ész nem is lehet az igazság mértéke kizárólag, hogy csak az lehetne igazság, amit fölfogunk.

Ezt csak az elbizakodottság mondja. Az, amelyet száz- meg százféle jelenség és okozat zavarba hozhat a természet rendjén belől is.

Krisztus születése a szeretet ünnepe. Mert a Fiu-Isten irántunk való szeretetből szállott le. S azért a viszonszeretett lángja lobban föl ez ünnepen mindazokban, akik e megfoghatatlan titkot és szeretetett csak némileg is fölismerték és érezték. E napon nemcsak a gyermekek örülnek, nemcsak a felnőttek énekelik örvendezve az angyali szózatot, hanem azok is, akik ez eszméktől és érzelmeiktől távol állnak. Ezek is érzik lelkük mélyén, hogy mégis nagyszerű azon hatás, amelyet Krisztus születése az egyénben, a családban és társadalomban előidézett Akik Krisztust Mózes-sel, Mohameddel, Confucziussal vagy Socrattal, Goethével stb. szeretik összehasonlítani, belátják a nagy különbséget, Krisztus utólrhetetlenségét, de nem abban látják s nem abba helyezik ennek okát, amiben az valóban rejlik. Ezek egyike Strauss Dávid pl. így kiált föl: a zsenialitás és humanizmus templomában első hely tartatik fönn Krisztus számára, mint aki utólrhetetlen, soha fölül nem mulható ideálja az erkölcsi nagyságnak és tökélynek.

Végeredményben azonban mindenki találhat indítékot a szent karácsony megünneplésére. Vegyük is ki részünket. Menjünk lelkünkben a bethlehemi jászolhoz, a szeretett Krisztusához, alázatos szívvvel, háladatos érzelmekkel. Énekeljük mi is bensőséges örömmel a szent áldozaton: „Dicsőség mennyben az Istennek, békesség a földön a jóakaratu embereknek!”

Tisztujítás a vármegyén.

Os Hunyad dicsó multu vármegyéjében pénteken, f. hó 20-án zajlott le általános, lelkes hangulatban a tisztujítás.

Rendkívül nagy számban sereglettek egybe a vármegye minden részéből a bizottsági tagok, bár előre tudható volt, hogy a restauráció eszébe, minden küzdelem nélkül, egyhangú választásokkal fog megejtetni.

Az érdeklődéssel, a bizottsági tagok megjelenésével inkább eklatáns bizonyítékát kívánta adni a vármegye közönsége a közhangulatnak, mely az egyhangú választásokban nyilvánult. Ünneplte és dicsőítette a vármegye közönsége azt a diadalt, melyet a közelmúlt nagy nemzeti küzdelemben, súlyos megpróbáltatások idején a vármegye hazafias derék tisztikara — élén a lelkes alispánnal — aratott, amely küzdelemből a vármegye győzedelmesen került ki.

Manifesztálása volt a tisztujítás iránti lelkes érdeklődés a nemzeti akaratnak és óhajának, hogy a vármegyét, a törvényhatósági önkormányzatot, alkotmányosságunknak ezt a fontos biztosítékát és őreit vissza kell állítani régi jogaiba, hogy a nemzet életében sokkal hatályosabban tölthesse be nagy hivatását. Bizonyosságot kívánt tenni a vármegye közönsége a vármegye fenkölt gondolkodásu alispánjának vezetése alatt a törvényhatósági kormányzat és közigazgatás terén tudással, odaadással és hazafias lelkesedéssel helyt állott tisztviselői iránti nagybecsüléséről, osztatlan bizalmáról.

Az a kitörő lelkesedés, amely Pogány Béla alispán újból egyhangú megválasztásának kihirdetésekor nyilvánult s a volt központi és járási tisztviselők egyhangú megválasztásánál meg-megújult, az egész vármegye közönségének érületét juttatta kifejezésre.

A központi tisztikarban az által, hogy Makray Árvászeki úrnok nyugalomba vonult, helyének betöltése

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYÁJA

XX. Század.

A petrozsényi Casinó legutóbb tartott választmányi ülésén érdekes eszmecsere folyt a fölött, hogy megrendeljük-e „A Társadalom Tudományi Társulat” folyóiratát!

E casinóban képviselve van minden tudomány szak, nemcsak a gyakorlati tudományok, de a történelmet, philologia, sőt még a philosophia is. Egyénenkint hozzászólhatnak mindenhez s olvashatnak tanokat is, minden tücsköbogarát, de közpénzen terjeszteni oly tanokat a melyeneket e szabadgondolkodók köze adnak, még sem találjuk helyesnek s azért elismerésemet fejezem ki azokról, kik e törekvést megakadályozni igyekeztek. Mert a legszerencsétlenebb időben kezd burjánzani s ad táplálékot sivár elméknek, hogy nincs haza, ergo légy svaregelb; nemzet nincs, ergo légy bécsi, nyelv nincs, ergo légy német, s mindez tudományos valóság. Aki nem ennek a hive, az tudatlan, az ósdi, egy szóval ökö. A Dr. Pikler Gyula szociológiája, — olvasható „A jog keletkezéséről és fejlődéséről” írott könyvében. — Utobbi álom, tagadja a regényt, vagyis ábrándos elméletét. Mivelhogy egyelőre még van haza, nemzet, nyelv, család, becsület, sőt jó és rossz is. Egyelőre, mert kitudja micsz ezer vagy tíz ezer esztendő múlva, s az ördög tűnődik vele, mert akkor mi már, — az orvos uraktól nyert biztos értesülésem

szerint — aligha fogunk élni, de valamig itt járunk e földi téreken tiszteljük, fentartjuk és védelmezzük, ami szintén néhány ezer éves portékánkat a hazát, nemzetet, nyelvet, családot és becsületet. Mert, hogy néhány száz vagy néhány ezer esztendő múlva nem lesz haza, nemzet, család stb., ezért már ma is tagadható; joggal nevezhetjük utopiának, álomszegényes szociológiának.

Hogy e néhány ember megtudja mindazt, ami előttünk szent s nemcsak ráfogás, kérem olvassák el Dr. Pikler Gyulától. „A jog keletkezéséről és fejlődéséről” írott könyvét; továbbá: „Nietsche élete és művei” című kiadványát a Társadalom Tudományi Társulatnak. Melyben a „Jenzeit von Gut und Böse és a Zarthusztra” bőven van ismertette.

E művekből látható minő elméleteket portálnak e társulatban, Nietsche nagyvási hobordjával az örültek házába került és ott halt meg. Philosophiaja lázadást és anarchiát szít; tanítványai közromlást célzó, fölforgató liga szervezésén fáradoznak.

Esküdt ellensége a felebaráti szeretetnek. „Az erősnek jogában áll a gyengéket céljaira fölhasználni, Eszményképe Bonaparte, Talleyrand, Zarthusztra, „Ne kiméld felebarátodat . . . Örizedjél a jó embertől.” Ne hidd, hogy nem szabad lopnod, nem szabad boszúságot töltened. Korlátozást, megbántást ne ismerj. Tudd meg, hogy semmi sem igaz s hogy minden szabad akár bűn, akár erény; s így még a rablógylkosok is ő reá hivatkoznak. „Társadalmi kötelezettség nincs, csak érdek. A tulajdon nem más, mint lopás. Jó erkölcsök, igazság,

eskü, jog és törvény, haza, szerelem, házasság, mindez előtte guntytárgyal szolgál.

„Az emberiség célja nem az, hogy felvilágosodott tömegeket, hanem hogy egyes nagy embereket teremtsen. — Übermensch. A háború civilizáló erejét megasztálja. Hegel philosophiáján indul, kit annak idején a monarchia oszlopának tekintettek.”

Javíthatatlan antisocialista. A szocializmus abban áll, hogy az egyes embert alárendelje a társadalomnak; a szocializmus elébe teszi az öpszeséget az egyének kívánságainak; a szocializmus elnyomja az egyént a közösség javára; a szocializmus megövi a gyöngéket az erősek felsőbbbségétől. Nietsche hatalmasan ellenszegül e törekvéseknek s szemünk elé állítja a meggondolatlan egyenlősítés veszedelmét, mely az emberiséget elsannyulással fenyegeti. Ha életét és munkáit figyelemmel kísérjük, meggyőződhetünk, hogy azok nem mutatnak semmiféle logikai kapcsolatot, mint azt Bourdean behatóan fejtegeti. Örvendets jelenség, hogy itt is vannak, kik nem türik azokat, illő türelemmel, hogy destruktív utopiákkal rontsák a magyar lelkeket e szabadgondolkodók, — Tóth Béla szerint szabad hazudozók. Kik azt álmodják, hogy a nemzeti államok megszűnésével létre jön a világ állam, egyetlen világ nyelvénél. Ekközben vesztí érdekét, a haza, a nemzet, a szabadság, az öregek tisztelete, az apai, anyai érzelmek a hajadoni becsület s vissza süllyednek a Nerok és Kaligulák járma alá.

Reméljük, lesznek még többen s ilyen magyarok, kikkel szemben találják magukat azok a bizonynyal

MÜNCHENI SÖR csapolás vásár- és ünnepnapokon özv. **BERGER ADOLF**-né sörcsarnokában.

szükségessé vált s K. Andrea Valér szolgabíróval lett betöltve. Minek folytán egy szolgabírói állás megürülvén, erre dr. Gerbert Ottó választott meg egyhangúlag.

A petrozsényi járást érdeklőleg felemlítjük, hogy Janza Vazul főszolgabíró maradt járásunk kormányzata élén.

Alig egy év alatt két ízben nyilvánult iránta a törvényhatóság egyhangú bizalma, ami érdemeinek bővebb méltatását feleslegessé teszi.

Hogy járásunk mindkét szolgabírája: Jancsó Ferenc és Prileczky Pál elsőosztályú szolgabírákka egyhangúlag megválasztattak s továbbra is járásunk közgazgatásánál érvényesítik képességüket, tudásukat és kipróbált rátermettségüket örömmel és megnyugvással tölti el a járás közönségét.

Dr. Gerbert Ottó szolgabíró — értesülésünk szerint Dévára, a közponba osztja be a vármegye főispánja. Ha ez bekövetkezik, — távozásával ambíciózus, hivatásteremtő és hivatott tisztviselőt veszít a petrozsényi járás és ilyen nyer a központi járás.

Nemzet pusztító betegség.

A humanizmus nevében gondoskodik az állam, a társadalom gyógyító intézetekről, a pusztító betegségek elleni védekezésről. Csak a legveszedelmesebb kór, az alkoholizmus ellen nem gondoskodik megfelelő védekezésről. Pedig ez a betegség több embert pusztít el, mint a tuberkulózis, vagy más gyilkos kór.

Tagadhatatlan, hogy ezen a téren is történik valami, de az édes-keves a baj nagyságához mérten. Hunyadvármegye szabályrendeletet alkotott, mely szerint vasárnap délelőtt a kocsmák zárva tartandók. A pénzügyminiszter elrendelte a kocsmák számának apasztását. No, hát ez nem igen fogja az alkohol fogyasztását csökkenteni. Románia sokkal hatékonyabb intézkedést tesz a benyújtott törvénytervezettel.

Készségtelen, hogy ez a törvényjavaslat mihamarabb meg is valósul, mert igazán életbe vágó reformokat tartalmaz.

A javaslat legkiemelkedőbb pontja, hogy január elsejétől kezdve a kocsmajog monopólium megszűnik önálló vállalkozás alapjának lenni. Minden községben, ha 3,000-nél több lakosa van, legfeljebb csak egy, kisebb községekben egyetlen kocsmának nem szabad lennie. A kocsmák az állam tulajdonát képezik, vezetőjük állandó állami alkalmazott, kinek havonkénti egyenlő fizetés jár. Ezzel a javaslattal egyszerűen megoldódik az iszákosság kérdése. Nem áll senkinek anyagi érde-

kében, hogy a vendégeket tovább ivásra, dözölésre buzdítsa és nem lévén hitel, megszűnik a fektelen garázdélkodás is. Igaz, hogy a javaslat folytán 30,000 kocsmáros család elveszíti existenciáját, de minden reform áldozatokat követel és azután már valami nagyon nincs is mit sajnálni ezeket az áldozatokat, mert hiszen mesterségük nem volt ugyanis a legidősebb, mivel legnagyobb részben az emberi győngeség és szenvedély kiaknázásán alapultak.

Nézzük most, találatunk-e, ami állami életünkben ehhez hasonló súlyú és erélyű intézkedést az alkoholizmus ellen. Bony, szűgyenkezve be kell vallanunk, hogy ehhez képest csak gyermekjáték mindaz, ami nálunk ma e téren történt. Legutolsó hatásosnak látszó rendelkezés az volt, hogy a kocsmák hitel négy koronán felül nem terjedhet. De ennek is csak annyiban van gyakorlati haszna, hogy négy koronánál nagyobb összeg italok fejében nem pörölhető.

Büntető intézkedéseket azonban nem találunk a rendelet ellen vétők elriasztására. Már mostan mi ennek az eredménye? Az, hogy a kocsmáros csak annak hitelez, akinek akar, de azután a hitel igen tekintélyes összegre is felrughat, akit megbízhatónak ösmer és akiről tudja, hogy nem fogja a dolgot pereskedésre terelni. De ezzel aztán ki is merült mind az, amit az állam az iszákosság korlátozására tett. E szenvedély ellen még egy téren folyik azonban a harc és pedig a társadalmi téren.

Egyesületeink vannak, kiknek programja az alkoholizmus elleni küzdelem. Sajnos azonban, hogy ezeknek az együleteknek csak az tartozik a kötelekbe, aki egyesülés nélkül sem inna, míg az, aki ebben mulatságát találja, aligha fog ide tagul beiratkozni. A felolvasások szónoklatok stb., amit a szent cél érdekében sűrűn rendeznek, igen lelket vadítóak ugyan, de az a baj, hogy az összes résztvevők azután testületileg el szokták záródni a vendéglőbe, hogy egy pohár sör vagy bor mellett vitassák meg a boldogító eszméket. Szóval, papirgalacsinnal hiába ostromolunk valami hatalmas várat. Ha hathatós eszközöket akarunk a szeszfogyasztás korlátozására, úgy azt csak az államtól várhatjuk. Még pedig nem is kell soká keresnünk a módokat, egyszerűen követni kell Románia példáját. De még ennél is tovább kell mennünk. Legelső sorban is követeljük az italmérések vasárnapi teljes munkaszünetét. Egész felesleges, hogy a nép borgőzös lebujszokban szórakozzék egyetlen szabad napján.

Nemcsak fölösleges, hanem káros is. Olvasóink, hol, szellemi táplálékot is talál a testi mellett, sokkal hasznosabb, feltétlenül üdvösebb. Lehet, hogy eleinte

lőhiszemű álmodozó nagyságos elmék, költeményes a szüleményei, mely csupa kapóra jövő kanc a magyarság ellenségei közt. Embereknek kell lenni. Magyar és bátor embereknek. És honfiaknak, akik ezt a nemet többre becsülik, az olyan széphangásu sehonnainál.

A nemzetközi társadalom zászlóvivői, az u. n. világpolgárok, az emberiség fogalmába annyira beleszerettek, hogy azért még hazafiaságukat is megtagadni készek. Szerintük a hazafias szellem és nemzeti érzület: csak agyrem, álomtinemény, illúzió, gyerekésznek való, a nemzeti hűség tápláléka, melyet a történetírók és költők találtak fel és szűk látkörű államférfiak használnak az ő különleges céljaik előmozdítására.

A hazafiság nem kell nekik. Ezt ostobaságnak, békónak, nyűgnek, alkalmatlannak, egyéni érzület, egyéni felfogás dolgának tartják. Válaszalat emel, — mondják — a nemzetek közt és akadályozza őket a tudományos haladás és felvilágosodás útján.

A nemzetköz társadalom bajnokai veszedelmes feladatot tűztek ki. Mert ez a feladat nem más, mint a nemzeti egyéniség, a nemzeti önállóság és függetlenség eltörlése, az ezeréves történeti fejlődés megvetése, a sehonnaiság törvényesítése, az állam és haza megszűnése és a magyar nemzet beolvastása idegen nemzetbe és civilizációba. Nemzeti szociológia nincs. De svargelb sincs.

Semmiféle társadalmi és állami intézmény nem képzelhető más alapon, mint erkölcsi alapon. Ezen erkölcsi alap: a hazafias szellem és nemzeti érzület. Még a tudománynak is ez adja meg a fényt és tekin-

Müncheni sör

csapolás vásár- és ünnepnapokon HERMANN IZIDOR vulkáni vendéglőjében.

nélkülözni fogják sok helyen a megszokott szórakozást, de azért a csekély kellemetlenségért bőven kárpótolja majd az elégedetlenkedőket az a határozott javulás, melyet nemcsak egészségükben, de anyagi viszonyaikban is tapasztalni fognak. Régi, de nagyon is kopott kifogás az, hogy az állam nem nélkülözheti, mert nélkülöznie kell. Ki hallotta még valaha, hogy erkölcselenségre alapítsák az állam életét. Ki hallotta, hogy az államnak csodótt kellett mondania, ha lemond a polgárokról átkos, tisztességtelen jövedelmeiről. A költségvetésben körülbelül 12 millió koronára van beállítva a szeszkontingensre eső fogyasztási adó. Hát olyan horribilis összeg-e ez?

Nem ér meg annyit a polgárok egészsége és anyagi fellendülése, ne tekintélyesen több a nyereség, melyet a fokozott jövedelem utáni adó biztosít az állami háztartásnak? Amilyen mértékben bezárulnak a kocsmák és lebujsz, ugyanabban az arányban fognak telni a népművelő helyiségek, a könyvtárak, az egyesületek és a templomok. A kocsmák utáiban áll a műveltségnek, a tudomány útjain. Miért késlekedjünk tehát? Miért várjunk arra, hogy teljesen lemaradjunk a népek nagy versenyében?

És, ha megint szóba jönnek a Balkán államok, ne legyintsünk kicsinylőleg kezünkkel, ne mosolyogjunk megvetően, kics, igen sok kérdés van, melynek megoldásában ezek és apró államocskák megelőztek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk lapunk olvasóinak.

— Halálozás. Az erdélyi református anyaszentegyháznak mélyes gyászja van:

málnási dr. BARTÓK GYÖRGY

erdélyi református püspök, egyházkerületi főgondnok stb. stb., életének 63. papságának 31. és püspökségének 9-ik évében f. hó 19-én d. u. 7 órakor váratlanul elhunyt Kolozsvárt. A honfi erényeknek valódi mintaképe volt, kinek nemese érző szíve abban a pillanatban dobbant utolsó, amikor egyháza építmunkáján fáradozott. Egyházának kormányzatát főpásztori körültekintéssel, atyai szelídséggel párosult bölcseséggel vezette s ezen magasztos hivatásának körében eléje tárt munkán kívül nem kereste e világ szerinti dicsőséget. Hazafiai, egyházkormányzói érdemei egyaránt elévülhetlenek s ércnél maradandóbb emléket biztosítanak számára. Ma délelőtti kísérik porészét a kolozsvári köztemetőbe. Az igaznak emlékezte legyen áldott!

télynék sulyát. Ennelkül a tudomány a szofisztika, dialektika és rabulisztika fegyvereivel, a szabadság örve alatt, felforgató eszméket tanít. Olyan lesz, mint a romboló vihar, mely Európa egyik végétől a másikig jobban megrendíti a társadalmakat, mint az erő, mely erőbe ütközik.

Államban társadalomban éppen úgy, mint a tudományban is, a hazafias szellem és nemzeti érzület pótolja azt, ami az ország fizikai erejében hiányzik: érdeklődést, buzgalmat elragadtatást, lelkesedést idéző elő a haza jó és balsorsa iránt.

Pedig válságos pillanatokban nem a nagy tömeg, hanem a nagy lelkesedés a biztos győző!

A világ nagy nemzetei az angol, német, francia és amerikai csak hazafiságuk, saját nemzeti szempontjuk és egyéni jellegük megtartásával lettek nagygyá, dicsővé, hatalmassá.

A magyar is tehát, ha őket követni akarja; cselekedjék úgy, mint magyar nemzet. Mert a tudományos gondolkodásban is éppúgy meg van a nemzeti egyéniség, a nemzeti eredetiség, a nemzeti individualizmus, mint ahogy meg van ez a népszokásban, a népdalokban, a népművészetben, a nemzeti táncban, a művészetben. Valamint ezekben, úgy a tudományban is kidomboríthatók csak a sajátos nemzeti vonások és tulajdonságok, melyek a nemzeti jellemet, a nemzeti geniust megalkotják.

A tudomány csak akkor lesz hatalommá, amikor nemzetünk kezében is ezt a hazafias szellemet műveljük és nemzeti jellegűvé tesszük. Akkor lesz ami kezünkben is nagyhatalom, ha általa az igazság és

rokonsejv érzelmek is fölbresztjük, régi emlékeink, ősi erkölcsaink és azon hajdani magyar társadalom iránt, mely munkában és dicsőséggel gyűjtötte össze a jövő nemzedék számára örökségi javait a polgárosodásnak.

Mert, hogy az új Magyarországot felépíthessük, nem szabad a régi Magyarországot nélkülöznünk. Az új Magyarországot csak a régi Magyarország alapján és segélyével építhetjük föl és teremthetjük újra és erősíthetjük meg annyira, hogy megtisztuljanak erkölcsai és önként megsemmisüljenek ellenségei.

A nemzeti erő gyengülésére vall, ha a nép megelégedik multjáról, szokásairól; ha százados történeti emlékeit, tradícióit figyelemre nem méltatja; ha ősapáinak érzelmeit, erényeit tagadásba veszi és tisztelatlanséggel szól azon hagyományokról, melyek nemzedéket nemzedékhez fűznek.

Az ilyen nép megtagadván emberi jellemét, becsületét, hivatását; új társadalmat, erős társadalmat nem alapíthat. Abba a hibába esik, mely vagy anarchiát, vagy forradalmat idéző elő.

Vérünk buzogása, őseink emlékeinek szeretete, nemzeti létünk és nemzeti jövőnk imádása minden kigondolható módon tiltakozik az ő felfogásuk s az istápoló világpolgárság ellen.

A hazafiságot nem szabad feláldozni fontoskodó egyéni véleményekért, melyek legtöbbnyire feltűnési vágyból erednek. Az ilyen szabadgondolkodók az ő egyéni nézeteikkel a tudomány geniussza ellen törnek és annak álló csillagjai ellen vakmerő merényletet követnek el. Mert a tudományban is azonosnak az álló csillagok

— **Személyi hir.** A m. kir. csendőrség szolgálatának Hunyadvármegyére kiterjedő vezetése, közvetlenül a dévai szárnyparancsnokság alatt áll. Másfél évtizeden át Baló Rezső volt a dévai kerület szárnyparancsnoka s mint ilyen a vármegye közönségének nagyrabecsülését teljes mértékben kiérdemelte s biztosította. Alárendeltjei igazi rajongással ragaszkodtak a szolgálatban kötelességtudó, pontos, de igazságos parancsnokhoz, aki őrnaggyá s a VII. számú (brassói) csendőrkörület másod-törzstisztjévé lett kinevezve, most azonban saját kérelmére Ófelsége az apostoli király, mint egészségi okból szabadságot adott, ezen szolgálata alóli felmentése mellett, létszámon felül való vezetését rendelte el.

— **Esküvő.** Kádár Lajos kersei körjegyző folyó hó 26-án d. e. 11 órakor a dobriai róm. katolikus templomban tartja egybekelési ünnepélyét Finta Borbálával.

— **Esküvő.** Bence József január hó 12-én d. u. 3 órakor a lupényi róm. kath. templomban tartja esküvőjét Csobánczy Lujzával.

— **Koronás érdemkeresztrel kitüntetett járásör-mester.** A hivataloslap közlése nyomán már jeleztük, hogy Ófelsége Kovács Bálintot a petrozsényi járás csendőrmesterét hasznos és buzgó szolgálatának elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki. A járás közönségének érületét tolmácsoltuk, midőn jeleztük, hogy a legfelső kitüntetésre Kovács Bálint valóban rászolgált, kinek mellé f. hó 16-án tűzte fel Gencsy százados, dévai szárnyparancsnok az érdemkeresztet a Hunyadvármegye területéről behívott — és a szolgálat által a megjelenésben nem akadályozott — őrsparancsnokok és a szárnyparancsnokságnál alkalmazottak előtt, kik mindannyian szolgálati díszben álltak körül az ünnepeltet, kihez a szárnyparancsnok szép beszédet intézett, melyben utalt az érdem jutalmazására s arra a fontos szolgálatra, melyet a csendőrség betölt, mely feladat teljesítésében a kitüntetett mintaképül szolgál. Katonás rövidséggel megköszönte Kovács Bálint a kitüntetést s ezzel a hivatalos aktus végett ért s következett az áldomás.

— **Halálozás.** Hunyadvármegyében két körjegyző hunyt el váratlanul az elmúlt héten: Dragomir Simon guraszadai körjegyző f. hó 16-án, Gréz János ny. baczalári körjegyző f. hó 18-án.

— **Műkedvelői előadás Petrillan.** A petrilla-deák-bányai ifjusági egyesület 1907. évi december hó 26-án, a Gostischa-féle vendéglő nagytermében az egyesület pénztára javára jótékonycélú színelőadást rendez. Beletűdij: személyjegy 1 korona, családjegy (3 személyig) 2 korona. Felülfizetéseket a jótékonycél érdekében hálás szívet fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. Előadás után tánc. Kezdeté este fél 8 órakor. Színre kerül: a „régiszerető”. Népszimű 3 felvonásban, írta: Géczy István. Rendező: Mille József. Utas:

melyek körül a bolygók forognak. A tudomány nem fejlődhetne, nem haladhatna, ha általános elfogadott sarkigazságokra nem támaszkodhatnánk. A haladás nem egyéb, mint a célfelé tartás, de miről tudnánk meg, hogy a célfelé közeledünk, ha nincsenek bizonyos utak és jelzők, melyek arra vezetnek.

A hazafiság olyan, mint az örök igazság. Abból nem szabad torzképet csinálni s hazugság, vagy gyűlölet rémjévé alacsonyítani. Akik az ilyen dolgokra vállalkoznak, ezek a haladás és szabadgondolkodás színe alatt csak rombolnak pusztítanak s naponta változó szájuik szerint rendszereket koholnak, tárogatót fujnak, csak hogy a figyelmet magukra vonják, feltűnjenek, tévedve, tévedésbe ejtsenek, jutalmazva legyének és szégyenfoltot ejtsenek a valódi reformok érdemes harcosain. Az ilyen szabadgondolkodók néhány év alatt mindazt feldolgozzák és megsemmisítik, ami szépet, nagyot és üdvöset a társadalom évezredek alatt megalkotott.

Azok a szabadgondolkodók, akiket az örök törvény és az örök igazság avatott és üzenetel bajnokait mindnyáján hazafiaknak becsültük, — megáldva nagy lelki erővel és igazi tudományos meggyőződéssel.

Az ilyen szabadgondolkodó hazafiak, midőn a tudomány fényét terjesztik, ezt nem úgy teszik, mint a villám, mely tűz, lángot szór, pusztítva, rombolva az emberiség szellemi és erkölcsi javait, — hanem úgy teszik azt, mint a napvilág, mely életet, meleget áraszt családokra népekre, államokra, nemzetekre és nemzedékekre.

N. M. S.

Frenk Frigyes. Szereplő személyek: Knebel Karolina, Keiling Róza, Lerch Ágnes, Palánc Lujza, Simon Emilia, Schenk-Mariska, Ritter Franciska, Mille József, Vencel György, Schenk Manó, Karl Albert, Karl Ferenc, Vencel János, Knebel Rezső, Bács István, Keiling Rudolf, Urszu József, Bács Lajos, Karl Péter, Ladó István, Simon Frigyes. Felhívjuk reá az érdeklődők figyelmét

— **A vagonhiány megszüntetése.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a vagonhiány megszüntetése céljából a hazai kocsigyárral 3650 teherkocsit és 850 személykocsit rendelt. E kocsik megépítése és beszállítása azonban a kocsigyárak legnagyobb erőmegfeszítése dacára sem volt oly rövid szállítási határidőkre biztosítható, amint ezt a fennálló kocsihány sürgős megszüntetéshez fűződő fontos érdekek parancsolták. A hazai munkásvizonyok s az abból folyó nehézségek, az anyagok beszerzése körül fennálló s Európáig érő késedelmek, valamint a szemizériák a gyárakat oly kényszerhelyzetben tartják, hogy a megrendelt kocsik beszállítási határidejét hosszabb időközökre eloszva állapíthatják meg s így a rendelt kocsik (3580 drb. teher, 895 drb. személykocsi) közül csak 1200 drb. teherkocsit tudtak még a folyó évben beszállítani. 1908. évi február hó végéig további 600 darabot és 1908. évi december hó végéig a fennmaradó 1760 darabot. A kocsihány azonban fennáll, sőt az államvasutak napról-napra fokozódó forgalmával arányosan emelkedik, úgy, hogy az egy napi kocsihány máris 20,000 kocsit meghalad. Kossuth Ferenc e rendkívüli előrelátott forgalom fokozott igényeinek kielégítéséről felelősege tudatában, a legsürgősebb eszközökkel gondoskodott arról, nehogy a m. kir. államvasutak kocsihánya következtében az országban az a gazdasági kára, ami az elmúlt 1905-ik, de még inkább az 1906-ik évben oly nagy mértékben jelentkezett, újból bekövetkezhessen s többféle okokból a kocsihány kielégítésére azt az egyetlen módot kellett megragadnia, mely a fennforgó körülmények között a leg-gazdaságosabbnak kínálkozott.

Ez a mód a külföldön forgalomban levő hazai gyártású kocsiknak vétel útján való bevonása volt.

Elfogadta a pénzügyminiszter egyetértőleg a magyar vasuti forgalmi részvénytársaságnak azt az ajánlatát, mely szerint az államvasutak szabványai szerint épített, jelenleg külföldön futó 3175 drb. különböző típusú teherkocsiját hajlandó eladni a m. kir. államvasutaknak. Az ajánlat elfogadásával meg volt adva a lehetőség, hogy az államvasutak kocsihányát, ha nem teljesen, de lényegesen s ami a fő, sürgősen enyhítse, mert a társaság, az államvasutak által megjelölendő típusú kocsikból már a 1907. évi december hó 1-től 1908. évi január hó végéig 1541 darabot, 1908. évi október hó végéig pedig feltétlenül a további 1634 darabot rendelkezésre adni köteles.

A kocsik vételárára nézve a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács jóváhagyásával 11.692,920 korona 60 fillérben egyezett meg. A kocsik átlagos egységára 3,682 korona 60 fillérbe jön, holott új megrendelés esetén a legutóbbi — 1907. évi XXIX. t. c. alapján történt kocsirendelés — egységárak alapján egy kocsi beleszámítva a megfelelő kopási % ot, átlag 4,507 koronába kerülne.

— **Színézet.** Szerdán f. hó 18-án kezdte meg az erdélyi B. kerület színingazgatójának vezetése alatti szervezet szintársulat előadásainak sorozatát, Bisson 3 felvonásos vigjátékával, az „Időges nők”-kel.

Ugy a darabot, mint a szereplőket rokonszenvesen fogadta a közönség. Kár, hogy nagyobb érdeklődést nem mutatott műpártoló közönségünk a mulattató, ötletes, frappans bonyodalmaival érdekes újdonság és az összevágó jó előadás iránt, melyben Kulinyi Karola Antoniaja úgy kifejező játékkal, mint elegáns kosztümjével általános tetszést aratott. B. Fonó Gizi a csacska beszédű divatártnő személyesítésével keltett érdeklődést s karakterisztikus öltöztetése az izlésére vall. Sáska Ilona, Elvirája minden ízében kidomborított tökéletes alakítás volt. A fő női szerepek tehát igen jó kezekben voltak. Pompás volt Kunhegyi Miklós cukrásza, kifogástalan Dénes Pontigbánd grófja s törölmetszett Chamoisel volt Fekete. A fő férfi szereplők is derekasan helyt álltak.

Csütörtökön f. hó 19-én „A víg özvegy”-ben mutatkozott be az operett-személyzet. A darab ismeretes, csak a szereplőkről, az előadásról kell megemlékeznünk és pedig mindenképp Szaalai Vilma említjük meg érdemelt dicsőréttel. Az énekes primadonna szépen

énekel, jól játszik s választékosan öltözködik. Első léptével meghódította a közönséget. Kár, hogy oly kevesen gyönyörködtek elragadó énekében. Szikilai jó Dames gróf volt, szépen énekelt és sikerülten alakított. Deák a nagykövetet mulattató komikummal adta. A többi szereplők és a kar elismerésre méltó igyekezettel járultak az összejáték sikeréhez.

Pénteken f. hó 20-án Jókai elragadó drámai alkotása: „Keresd a szíved” színműben mutatkozott be a drámai szereplők. A hatásos színmű minden szépségét érvényre juttatták a szereplők. Kár, hogy itt szokatlanul kevesen gyönyörködtek az előadásban. Mi az oka a társulat iránt eddig tanúsított közönytnek, azt nem tudjuk, pedig oly kiváló erők művészetében a vidéki társulatoknál alig van alkalom gyönyörködni. Hécsy Etel minden ízében drámai erővel személyesítette a bárónt. Kulinyi Karola Alice-e megrázó, erőteljes és elragadó volt. D. Fonó Gizi kedves naiva s szerepének szende részleteit hatásosan elmelte érvényre. Mind a három női főszereplőt nyílt színen is többször tapsolták. Dénes pompás huszárkapitány volt, kitűnően játszott. Köhalmi az öreg huszár kis szerepében excellált. Rónai (kormánytanácsos), Deák (zeneművész) Lipthay (aulista) derekasan kivették részüket az összejáték sikeréből. A lelkes közönség tüntető, zajos elismeréssel adózott a színpadukon alig-alig tapasztalt sikerért. Kíváncsok volna ezt a remek színművet a szezonban ismételni.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

NYILTTÉR.)

Ez év végén

50 éves pályafutását fejezi be a legjobb magyar élelzap, az

„ÜSTÖKÖS.”

Ebből az alkalomból az ÜSTÖKÖS kiadó-hivatala azt a kedvezményt nyújtja olvasóinknak (nyilvános helyiségek kivételével), hogy

1/4 évre (3 korona helyett) 2 koronáért

1/2 „ (6 „ „) 4 „

1 „ (12 „ „) 8 „

rendelhetik meg az ÜSTÖKÖST.

Utalványczim „ÜSTÖKÖS” Budapest.

Az ÜSTÖKÖS-nek állandó rejtmeny-rovata van. Minden megfűtő — kivétel nélkül — értékes jutalmat kap.

Az 50 éves jubileum alkalmából megjelenő ünnepi számot minden új előfizető megkapja.

*) E rovatban közlőtekért nem vállal felelőseget a szerk.

137/1907. sz.

Hirdetmény.

A „Petrozsényi és Járasi Ipartestület” folyó 1907. évi december hó 29-én, — ha a tagok többsége ekkor meg nem jelenne — 1908. évi január hó 5-én, délután 3 órakor a testület helyiségében tartja évi rendes közgyűlést, melyre a t. tagok tisztelettel meghívottak.

Petrozsény, 1907. évi december hó 5-én tartott előjárósági ülésből.

ipartestületi elnöki szék üres

Ruder Jenő,
ip.-test. titkár.

Krausz József,
ip.-test. alelnök.

Tárgy: 1. Előjárósági jelentés 1907. évről.
2. Az 1907. évi zárszámadás előterjesztése s a felmentvény megadása.

3. Az 1908. évi költségvetés megállapítása.
4. Alapszabályszerű tisztújítás. (Elnök, 16 előjáró, 4 póttag, 3 számvevő és 1 pénztárnok választása).

Kivonat az alapszabályokból. „Napirendre ki nem tűzött indítványok csak azon esetben vetetnek a közgyűlésen tanácskozással alá, ha írásban legalább három nappal a közgyűlés napja előtt az ipartestületi előjáróságának beadták.” (12. §.).

— „A közgyűlés határozatképes, ha a tagok többsége jelen van. Ha az első összehívásra a határozatképes szám meg nem jelennek, az összehívás 8 napi határidőn belül ismétlődő, mely esetben az első alkalommal kitűzött tárgyra nézve, a jelenlevők számára való tekintet nélkül érvényes határozat hozható.” (12. §.).

Sz.: 5438—1907.

Árverési hirdetés.

Ludény község elöljárósága közhirrre teszi, hogy a község tulajdonát képező vágóhidat az 1908. évi január hó 1-től december hó 31-ig terjedő időre, a körjegyzői hivatalban Lupényben, 1907. évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek haszonbérbe adja.

Az erre vonatkozó feltételek a körjegyzői irodán naponta d. e. 8—12 óráig megtekinthetők.

Lupény, 1907. évi december hó 18-án.

Kassian Sándor

h. k. jegyző.

Szalánczy Zoltán

k. bíró.

Egy házas telek gyümölcsös kerttel szabad kézből azonnal eladó, értekezni
o o o o o o o lehet o o o o o o o

PETROZSÉNY, Malea-utca

Rácz István

magy. kir. posta és távirda altisztjénél.

The king of jamaica rum.
Legfinomabb minőség!
Eredeti töltés!
Legnemesebb faj!
Kiadós, tiszta és zamatos!
Kizárólagos raktár Petrozsényben:
KLEIN Testvéreknel.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb

a

Réthy-féle pemetefű-cukorkánál

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Fűszerárak nagyban és kicsinyben.

ÜZLETÁTHELYEZÉS.

Van szerencsénk Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy

fűszeráru üzletünket csemege-, bőr- és vas-

árakkal kibővítve a KOSSUTH LAJOS-utca és piactér mellett épített új házunkba helyeztük át.

Petrozsény fejlődését és a m. t. fogyasztó közönség igényét szem előtt tartva, anyagi áldozatot nem kímélve arra törekedtünk, hogy a legjobb és legolcsóbb beszerzési források felhasználásával a legmesszebbmenő kívánalmaknak megfelelhessünk.

Midőn a nagyérdemű közönségnek üzletünk iránt tanúsított eddigi jóindulataért hálás köszönetünket kitejezzük; kérjük továbbra is kegyes bizalmát és szíves támogatását, a melyet jutányos árak és pontos kiszolgálás által kiérdemelni igyekszünk.

Petrozsény, 1907. december hó

KLEIN TESTVÉREK

Hideg felvágottak, friss szebeni virsli.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek és a legóvatosabban csomagolva szállítanak.

ÜZLETÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

butor és kárpitosüzletemet

a GRUBER-féle házból október hó 1.-től a KOHN LÁZÁR-féle házba (Graffius gyógyszerházzal szemben) helyeztem át.

Még arról is bátorodom értesíteni a mélyen tisztelt közönséget, hogy a napokban több vagonrakomány különféle faragott diszes kivitelű modern butorom érkezett és ezután állandóan dús választékkal fogok a n. é. közönség b. rendelkezésére lenni, úgy, hogy a legmesszebbmenő igényeket is tudjam elégíteni.

Elvállalok egész lakberendezést is képes árjegyzékből összeállított minták szerint.

Továbbá megemlítem, hogy kárpitosműhelyemet is kibővítettem és ezen szakmába vágó összes munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányosan eszközölöm. — Mintaválaszték szerint készítek: divánokat, ottomant, székeket stb. stb.

Továbbá ugyancsak igen szép összeállított minta szerint elvállalok új ablakredőnyök készítését és felszerelését, valamint javításokat is.

A mélyen tisztelt közönség szíves pártolását kérve vagyok

teljes tisztelettel:

Goldstein Albert,

kárpitos, díszítő és butorraktáros Petrozsény (Főutca, Kohn Lázár-féle ház.)

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek és a legóvatosabban csomagolva szállítanak.